

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

„Drept aceea fie că petrecem în trup fie că ne despărțim de el, străduința noastră este să fim bine plăcuți Domnului.“

2 Cor. 5, 9.

O NOUĂ CETATE A ORTODOXIEI

— CATEDRALA DIN AIUD —

Una din notele caracteristice ale Ardealului desrobite este pasiunea nestăpânită de a înălța lăcașuri de închinare Domnului, care ne-a adus izbăvirea națională. În cursul celor 20 de ani s'au zidit pe plaiurile noastre sute de biserici, cele mai multe în stil românesc, afirmând și prin aceasta voința neamului devenit liber, de a se ști una cu Țara spre care am privit totdeauna cu încredere în așteptarea biruinței.

Atâtea din aceste biserici au luat proporții arhitecturale vrednice de marile catedrale apusene, cum sunt cele din Turda, Tg.-Murăș, Sighișoara, Timișoara, în frunte cu splendida catedrală din Cluj a neuitatului Episcop Nicolae Ivan.

În locul bisericuțelor de lemn, înjghebate cu lacrimi pe vârfuri de dealuri, unde ne surghiunea o stăpânire vrășmașă, astăzi zidim din beton armat și piatră cioplită monumente sfinte în mijlocul orașelor, ca o confirmare a domniei românești depline și definitive pe pământul strămoșilor noștri. Căci după o expresie fericită a înțeleptului nostru Suveran Carol II-lea, rostită la punerea pietrii fundamentale a catedralei din Cluj, ori unde se înalță în Ardeal o biserică, ea înseamnă nu numai un gând de pace, ci în aceeași vreme și o întărire a unității noastre.

Este de sigur semnificativ, că această năzuință se menține pe aceeași linie a însuflețirii inițiale chiar și astăzi, când noua conflagrație europeană cere țării noastre preocupări și jertfe pentru prevenirea primejdiilor grele ce-o amenință la hotare. Fenomenul este ilustrat tocmai de cazul zidirii bisericii impozante dela Aiud.

În acest orașel Românii au fost condamnați pe vremuri la acelaș calvar dureros impus de adversarii lor implacabili în toate centrele urbane. Aici însă el lua forme mai brutale poate, tocmai

pentru că Aiudul era capitala unui județ cu majoritate românească zdrobitoare. Tot aparatul de stat, secondat de puternicile instituții culturale reformate, cari își aveau aici centrul lor, acționau fără odihnă și fără alegerea mijloacelor, la zădărnicierea oricărei vieți românești conștiente. Regretatul episcop Nicolae Ivan, care funcționase prin anii 80 ca duhovnic al penitenciarului din Aiud, povestea adeseori în cuvinte impresionante luptele înversurate date de Români în congregațiile comitatului și persecuțiile dramatice la cari erau expuși fruntașii poporului. Era aici un spirit șovinist feroce, care sporea vertiginos datorită constatării cotidiene enervante de a nu putea înfrânge destul de repede rezistența românească, din pricina maselor compacte de țărani ce înconjurau din toate părțile Aiudul. Viziunea orașului incendiat în 1848 de către cetele lui Axente Sever plutea amenințătoare în birourile potentatilor politici, îndemnându-i la acte de prigoană și provocare. Astfel în Aiud existența noastră era precară și periferică, fără acele svâcniri periodice pe cari le înregistram în alte orașe șoviniști de dincoace de Murăș. Biserica greco-catolică era și ea abia tolerată, grație faptului că Ungurii o socoteau ca o ramură a bisericii catolice *maghiare*, deci fără dreptul de a activa în spirit românesc.

Astfel războiul de întregire a venit și aici ca o mântuire, deschizând porțile ferecate ale resurecției naționale. În ordine bisericească s'a creat un centru protopoesc, al cărui titular bine ales în persoana pâr. Iosif Pop, a urmărit metodic și perseverent un plan general de afirmare ortodoxă. Când ne gândim că la venirea sa acolo n'a găsit decât vidul sub toate raporturile, abia atunci ne dăm seama de importanța înfăptuirilor din cei peste 16 ani de încordări

extraordinare. Pâr. Iosif Pop, călăuzit de tact și prudență, a lucrat fără zgomot zi de zi, reușind să câștige una după alta bunăvoințele tuturor factorilor cari îl puteau ajuta realmente în planurile sale. Așa a ajuns să dobândească chiar în centrul orașului imobile de mare valoare, pe cari le destina așezămintelor bisericești, ce aveau să se înalțe cu vremea în slujba Patriei. Cel mai însemnat și mai necesar din toate era fără îndoială un altar dumnezeesc, corespunzător prestigiului și misiunii Bisericii dominante. Prin credință și osteneală fără preget pâr. Iosif Pop a strâns an de an foderile trebuitoare, ca în 1938 să pornească la zidirea unei adevărate catedrale în piața orașului. În curs de un an ea a fost pusă sub acoperiș, și în ziua de 3 Decembrie c. i. s'a făcut sfințirea provizorie în cadrul unor solemnități mișcătoare de către P. S. Episcop Nicolae Colan, asistat de P. S. Episcop Policarp Morușca al Românilor din America.

Erau de față la acest praznic toate autoritățile civile și militare, tineret școlar, cler și popor numărös din satele vecine.

În predica luminoasă ce a

rostit-o cu atâta elocință, P. S. Episcop Nicolae Colan a subliniat valoarea de simbol a șiragului de mărețe biserici noi delat Brașov la Oradea, cari petrecuiesc unirea din 1918 prin opera de adevărată contopire sufletească ce se săvârșește la sfintele lor altare. Aiudul își ia acum local de cinste printre ele, datorită vredniciei exemplare a pâr. prot. Iosif Pop, apoi spiritului de jertfă al credincioșilor, primăriei și garnizoanei locale, al diferitelor ministere și altor sprijinitori particulari, cari prin contribuțiile lor generoase au făcut să răsună din glas de clopote dăruite cu inimă românească, cântecul de biruință al falnicei catedrale ortodoxe.

Crucile ei aurite vor fi zărite de departe, și din satele de pe culmi țărani noștri vor privi spre ele plini de mândrie, ca spre un izvor al încrederii în Dumnezeu milostivitorilor, care poartă grijă de soarta neamului nostru. Iar străinii vor putea să vadă în această frumoasă realizare voința noastră de a stăpâni aici înainte de toate prin puterea spirituală, care asigură tuturora dreptatea și pacea, ca temelii nezdruincinate ale țării conștiente de menirea lor istorică în lume.

Ortodoxia națională a zidit o nouă cetate la Aiud, sortită a fi izvor de întărire a Patriei întregite.

INZESTRAREA ARMATEI

ROMÂNI,

Subscrieți la bonurile pentru înzestrarea armatei.

Vă împliniți astfel o sfântă datorie față de Țară.

În vremea când atâtea popoare aduc, fiecare patriei lor, sacrificiul suprem al sângelui, grija noastră cea mai mare trebuie să fie la înzestrarea armatei.

Cumpărând bonuri ale înzestrării armatei întăriți în modul cel mai practic puterea de rezistență a Patriei și prin aceasta vă sporiiți siguranța însăși a bunurilor voastre.

Legând soarta unei părți din avutul vostru de destinul Statului, nu faceți numai un act de înalt patriotîsm, ci vă și asigurați în modul cel mai cuminte, viitorul spiritual și material, al vostru și al copiilor voștri. Nu adormiți pe banul, care-l strângeți sau îl cheltuiți, ci puneți-l în serviciul Statului.

Cumpărând bonuri ale înzestrării armatei, veți fructifica în modul cel mai sigur bani care astăzi nu vă produc nici un câștig.

Cu sprijinul vostru, cald și inteligent, Statul își va putea împlini cu un ceas mai de vreme opera de înarmare.

Inzestrarea armatei este și rămâne pavăza noastră cea mai puternică împotriva războiului.

Avantagiile subscriitorilor la bonurile de înzestrare

Bonurile pentru înzestrarea armatei produc o dobândă de $4\frac{1}{2}\%$. Pentru cei cari subscriu până la 1 Martie 1940 dobânda este de $5,25\%$ pe primul an.

Termenul de rambursare este un termen scurt de 3 și de 5 ani.

Fiecare bon cuprinde însă și un talon fracționar, care reprezintă 30 la sută din valoarea bonului emis pe 5 ani, și 20 la sută din valoarea bonului de 3 ani. Acest talon fracționar poate fi încasat după 6 luni dela data emiterii.

„Bonurile pentru înzestrarea armatei” sunt scutite de orice impozite sau taxe, prezente și viitoare.

Cum se pot cumpăra bonurile

„Bonurile pentru înzestrarea armatei” pot fi cumpărate în Capitală și provincie la oricare din sediile următoarelor instituții:

Banca Națională a României, centrale și sedii;

Administrațiile financiare;

Casa Națională de Economii și Cecuri Poștale;

Institutul Național al Cooperăției;

Casa de Depuneri și Consemnațiuni, precum și la băncile autorizate să primească subscrieri.

Celor cari vor cumpăra bonuri până la data de 1 Martie 1940, li se acordă o bonificație de 7,5 la mie și li se plătește dobânda anticipat pe primul semestru. Prin aceasta dobânda pe primul an revine la $5,25\%$.

Dacă vă prezentați imediat la una dintre instituțiile autorizate, puteți căpăta pentru suma de 970 lei un bon în valoare nominală de 1000 lei.

Cum puteți folosi bonurile

Puterea de circulație a bonurilor de înzestrare va fi cu mult mai mare decât a titlurilor de Stat obișnuite, grație facultăților speciale cu care au fost dotate.

Astfel, bonurile de înzestrare vor putea fi lombardate la Banca Națională a României, la Casa Națională de Economie și Cecuri Poștale și la Casa de Depuneri și Consemnațiuni.

Talonul fracționar, de 20 sau de 30% din valoarea bonului, va putea fi încasat separat și în întregime după 6 luni dela emiteria bonului. Acest talon fracționar va reprezenta deci o depunere la vedere cu dobânda excepțională de $4\frac{1}{2}$ la sută, de care nu se bucură nici o depunere la vedere.

O altă facilitate de circulație a „Bonurilor pentru înzestrarea armatei” stă apoi în faptul că începând cu 15 zile înainte de expirarea termenului lor, aceste bonuri vor putea servi la valoarea lor nominală pentru plata de impozite și taxe datorate Statului.

Buletinul războiului

Pe frontul ruso-finlandez luptele continuă cu înverșunare. Sovietele aduc divizii noi din Siberia spre a străpunge linia Manerheim din istmul Careliei. Finlandezii au recucerit un oraș pe țărmul lacului Ladoga, făcând numeroși prizonieri, au atacat baza navală dela Kronstadt și au distrus o serie de care de asalt. De asemenea au doborât și câteva avioane. La nord se dau lupte grele în regiunea orașului Petsamo, unde rușii au adus întăriri. Noaptea polară ce s'a lăsat împiedică operațiunile. Eroismul finlandez stârnește simpatii în toată lumea. Totuș dacă nu li se dau ajutoarele necesare, cerute dramatic la Liga Națiunilor, rezistența se va prăbuși în fața forțelor sovietice copleșitoare.

În Apus atacuri mărunte de patrule, activitatea avioanelor de recunoaștere și în deosebi războiul mi-

nelor, care face noi victime prin scufundarea de vase engleze și neutre. Englezii anunță distrugerea altor 3 submarine germane. În total ei ar fi scufundat dela începutul războiului cam 40 submarine din 60 câte aveau germanii. Se anunță, că Anglia ar poseda un mijloc senzațional de a doborî avioanele, cum rezultă din cazul căderii fulgerătoare a unui hidroavion german care încerca să așeze mine magnetice pe Tamisa. Germania începe o nouă ofensivă a păcii. Ea ar propune încetarea războiului în Apus, în schimbul reconstituirii Cehoslovaciei, a unui plebiscit în Austria și a refacerii Poloniei fără Danzig, Coridor și anumite regiuni din Silezia superioară și Posen. În caz de acceptare Germania s'ar angaja să se îndrepte cu toate forțele împotriva Rusiei. Societatea Națiunilor a invitat Rusia să înceteze războiul cu Finlanda și să înceapă imediat tratative de pace.

INFORMAȚIUNI

Investitura nouilor Mitropoliți. În ziua de 12 Decembrie c. a avut loc la Palatul regal din București solemnitatea investiturii nouilor Mitropoliți I. P. S. S. Irineu al Moldovei și Nifon al Olteniei. Ceremonialul așa de fastuos și puțin obișnuit s'a desfășurat în condiții impresionante, luând parte toți demnitarii de seamă bisericești civili și militari ai Țării. Cortegiul impunător în trăsurile Curții regale a fost urmărit pe străzi de un public număros. Cuvântările din sala Tronului rostite de M. S. Regele Carol II-lea și de către nouii Mitropoliți au avut un ră-

sunset adânc în sufletul tuturor. Vom reveni asupra lor în numărul viitor.

Mulțumiri. P. S. S. Episcopul nostru Nicolae mulțumește călduros și trimite arhieresti binecuvântări tuturor PP. CC. Prototopi și preoți cari l-au cinstit cu bunele lor urări de ziua Sfântului Nicolae.

Lozinci bisericesti. În vastul program de guvernare anunțat de d. Gh. Tătărescu, președintele Consiliului de ministri, citim la punctul 19 următoarele: „Întărirea credinței și asocierea bisericilor naționale la opera de ridicare a Statului, asigurându-le un rol precumpănitor în rea-

FOILETON

Profesorul Aurel Ciortea.

— La 10 ani dela moartea lui. —

IV.

Dar profesorul cu atâtea resurse și state de servicii remarcabile nu putea rămânea în granițele înguste ale unui oraș, ori cât de mare era faima lui în viața noastră culturală. A fost deci chemat de către Consiliul Dirigent, pe ziua de 1 Martie 1920, în postul de *director general* al învățământului profesional din Ardeal și Banat. A fost un moment de ezitare în viața lui, fiind că nu putea renunța ușor la Brașovul fericirii și bucuriilor sale de aproape un sfert de veac. Dar în cele din urmă a învins conștiința datoriei către neamul său eliberat, și porni la Cluj. Il aștepta aici o muncă imensă, cum — după propria lui mărturisire — n'a săvârșit vr'odată alta mai grea și mai epuizantă. De altfel eu, care i-am fost coleg la conducerea învățământului primar și normal din Ardeal, am putut verifica zi de zi exactitatea acestei mărturisiri, fiind că mi se puneau aceleași probleme mari și complicate izvorâte din imperativul naționalizării învățământului public.

Spre a vă da seama de mulțimea dificultăților întâmpinate, să-i ascultăm spovedania din „Ziarul” lui: „Lucram câte 8—10 ore pe zi neîntrerupt. În câteva rânduri disperasem. Dorul de a aduce odată toate lucrurile în ordine și veșnicile piedeci de

cari mă izbeam, mă făcuse atât de nervos, încât în câteva rânduri era să dezertez dela postul meu. Am dovedit însă o statornicie și o răbdare cum nu presupusesem despre mine”. În adevăr numai datorită acestei statornicii și răbdării, atât de specifice lui, a putut face lumină în chaos, ocupându-se de fiecare școală în parte, căutând profesori, alcătuiind regulamente și programe analitice, întocmind rapoarte și memorii, controlând executarea măsurilor luate, ca din toate aceste eforturi cotidiene de neînchipuit, să răsară în fine biruința așteptată: *creierea învățământului profesional românesc din Transilvania*. E unul din meritele mari ale lui Aurel Ciortea, pe care istoria școlii noastre din epoca Unirii va trebui să-l menționeze cu laude nemșoritate.

Dar misiunea lui culturală n'avea să se termine aici. Il mai aștepta încă o sarcină din cele mai însemnate, pe care și-o descoperise el însuși în mijlocul preocupărilor de temeinică așezare a învățământului profesional. Obișnuit să privească în viitor, el își dădea seama că dezvoltarea acestui învățământ și mai ales a școlilor comerciale, chemate în previziunile lui să fie mult frecventate de români, are nevoie de o suprastructură care să le asigure personalul științific și să facă selecțiunea valorilor pentru posturile de comandă în noua viață economică a Statului întregit. Și-a îndreptat deci ochii spre *Academia comercială din Cluj*, care continua să funcționeze tot sub conducere maghiară. Se hotărî prin urmare la acțiunea prudentă dar

energică pentru trecerea acestei instituții de cultură superioară în mâinile Statului și apoi a organizării ei în spiritul năzuințelor românești. A fost nevoie de cercetări prealabile cu privire la situația de drept și de fapt a Academiei, ai cărei conducători vechi, spre a o scăpa de soarta Universității, îi schimbaseră în taină starea civilă, trecând-o în posesiunea unei asociații bizare, constituită din șase confesiuni minoritare. Aurel Ciortea reuși să descopere tentativa, propune anularea actului ilegal și luarea școlii în stăpânirea noastră. Relev cu plăcere, că această sarcină însemnată revenisă d. lui Ioan Pricu, directorul școlii superioare de comerț din Brașov, care în calitate de imputernicit al Secretariatului Instrucțiunii publice din Cluj, a disolvat Consiliul de administrație, a demis pe director și profesorii maghiari, și a luat toate pozițiile impuse de noua situație.

Ministerul Instrucțiunii Publice din București aprobă sugestiunile făcute, și autorul lor pornește acum la executarea planului de prefacere completă a *Academiei comerciale*. A fost o încordare din cele mai neobișnuite, căci totul era de creat, ca la o construcție nouă, iar obligațiunile îi reveneau integral numai lui singur. Călăuzit însă de acel spirit matematic al precizunii și raționalizării, de pasiunea muncii și încrederea în reușită, Aurel Ciortea soluționa una câte una problemele catechismului său de naționalizare, ca la capătul unor eforturi în adevăr eroice, el să aibă în ziua de 14 Noembrie 1920 satisfacția emoționată a inau-

lizarea asistenței publice.“ Vremile de azi și cele ce ne pot aștepta mâine justifică în totul trecerea asistenței sociale în mâinile Bisericii, așa cum fusese odinioară. Caritatea ține de esența Bisericii, și dacă Statul îi dă mijloacele necesare de sigur că-și va îndeplini misiunea în condiții multumitoare.

Sărbătorirea d-lui Sextil Pușcariu. Dumineca trecută d. profesor *Sextil Pușcariu* a fost sărbătorit printr'un banchet, organizat de colegiul brașovenilor în saioanele Automobil Clubului regional din Cluj. Prilejul l-a oferit distincția ce i s'a acordat prin alegerea sa ca membru al Academiei de științe din Berlin. P. S. S. Episcop *Nicolae Colan*, a rostit o impresionantă cuvântare, făcând elogiul școlilor brașovene și a sărbătoritului. A fost o atmosferă de înălțătoare voioșie și cordialitate românească, pe care verva spirituală a prof. *I. Lupaș*, președintele banchetului, a făcut-o neuitată pentru multă vreme.

Contribuția societăților ortodoxe feminine. În urma apelurilor făcute pentru înzestrarea oștirii, Societatea femeilor ortodoxe și Gruparea femeilor române, prezidate de d-na *Sofia Meteș* au subscris suma însemnată de 150.000 Lei. Deasemenea membrele acestor două societăți au confecționat sute de obiecte din lână pentru soldații concentrații. Iată exemple frumoase pentru toți credincioșii eparhiei noastre.

Școli țărănești pentru femei. Cunoscutul ctitor al eparhiei noastre, vrednicul luptător Dr. E. Nicoară a organizat și anul acesta la spitalul său din Reghin o școală țărănească pentru femeile din regiune. Cursul durează 3 săptămâni. În cea dintâi serie s'au prezintat 15 țărane, cari vor dobândi cunoștințe folositoare

mai ales pentru vremuri de războiu. Tot doctorul Nicoară a început în spital și un curs de infirmiere pentru doamnele românce din oraș. Nu putem lăuda în deajuns râvna așa de mare și multilaterală a distinsului fruntaș ortodox.

Ce donațiuni pot fi făcute ostașilor concentrați. Ministerul apărării naționale comunică: Ministerul fiind întrebat ce destinație să se dea donațiunilor în alimente pe care diferite persoane doresc să le facă cu ocazia Sf. Sărbători, pentru trupele aflate în zona de concentrare, se aduce la cunoștință următoarele: Se pot primi articole de hrană; vin, țuică, zahăr, șuncă sau carne afumată, cârnați afumați, slănină, orez, paste făinoase, ciocolată, cozonaci, articole de regie (tutun, țigări) etc., adică alimente ce se pot conserva cel puțin 10—15 zile. Alimentele se vor depune: La părțile sedentare ale unităților deplasate pe zona de concentrare sau la oricare din unitățile militare din orașul respectiv. Pentru alimentele donate se vor elibera recipise regulamentare pentru fiecare donator.

Părerii gr.-catolice dela 1910. Revista „*Răvașul*“ a păr. E. Dăianu cită la 1910 articolul unui publicist din „*Gazeta Transilvaniei*“, unde se spunea: „ar fi păcat când în orașul (Cluj) cu abia 8—9000 suflete românești se va înființa o dieceză greco-ortodoxă săracă, pe lângă biserica scumpă gr.-catolică, în loc de a o înființa la Baia-mare sau la Sighetul Marmăției.“ Iată, o părere ceva mai obiectivă decât a redactorilor dela „*Unirea*“ din Blaj.

Naționalismul lui Șaguna. Intr'o scrisoare din 1860 adresată baronului Ladislau Pop, consilier aulic, Episcopul Andrei Șaguna făcea această

mărturisire prețioasă: „*Noi nu vom lăsa ca din Ardeal să se facă magyarok országa (țara ungarilor) ci vom căuta, ca Ardealul să rămână Ardeal. Precum Ardealul nu s'a putut germaniza, așa nu se poate nici maghiariza, ci trebuie să existe ca Ardeal.*“ Cuvinte profetice, cari nu trebuie uitate!

Săraci cu „duhul“. Intr'o gazetă din strana stângă cineva se alarmează, că și în biserica greco-catolică se observă tendința de a înlocui pe modernul „*Spirit*“ cu arhaicul „*Duh*“. Chiar noul liturghier de Blaj a făcut unele reveniri la termenii vechi ca „*milă*“ în loc de „*îndurare*“ (îndurarea păcii, sacrificiul laudei). Pe noi nu ne miră deloc fenomenul, fiindcă limba bisericească este limba poporului de sute de ani și astfel neologismele forțate nu se pot încetățeni, ori cât ar striga împotriva slavonismelor. Acestea fac parte din tezaurul limbei noastre liturgice, pe care nația o vrea așa cum a moștenit-o din strămoși.

† **Dr. Dominic Medrea.** La Alba-Iulia a încetat din viață șef-medical județului Alba Dr. Dominic Medrea, fratele inspectorului general administrativ Dr. Florian Medrea din Cluj. În mormântarea a avut loc Vineri 8 Decembrie c. în Alba-Iulia. Transmitem familiei condoleanțele noastre.

Protopopiate vacante în Eparhia Maramurășului. Se publică concurs pentru postul de protopop la Baia-Mare și Satu-Mare cu termenul 1—31 Dec. a. c. Beneficiile ambelor posturi: Sesiuni parohiale: 17 și 32 jugh. Locuință în natură, confortabilă. Salar dela Stat, diurnă de protopop, paușal de cancelarie, diurnă pentru vizitațiuni canonice.

Se cer actele: Extras de naștere și

botez, certificate școlare și de calificare preotească, certificat de serviciu și autobiografia.

Concurenților din alte Eparhii le trebuie și încuviințarea dela PP. SS. Chiriarhi.

Cererile de concurs se vor înainta Episcopiei ortodoxe din Sighet.

„Țara Evreilor“. Se știe, că Germania a rezervat un teritoriu special în cuprinsul Poloniei cucerite, spre a coloniza pe Evrei. Teritorul se găsește între râurile Vistula, Bug și San cu capitala Lublin. Până acum au fost duși acolo cam 45.000 Evrei luați din Teschen, Boemia, Viena, Danzig și Prusia orientală. Se plănuiește transferarea a încă 200.000 Evrei din regiunea Lodz. Astfel treptat vom avea o nouă Palestină în Europa.

Noul comandant al F. N. S. D-l Dr. Nicolae Ionescu-Sisești, profesor la facultatea de medicină din București a fost numit Comandant General al Frontului Național Studențesc în locul d-lui Profesor Dr. N. Hortolomei care a intrat în guvern, ca ministru al sănătății.

„Revista Teologică“ din Sibiu. *Credincioasă menirii cu care a fost întemeiată acum 30 de ani, „Revista Teologică“ publică în fiecare număr studii și articole bine întocmite, ia atitudine față de toate problemele cari interesează viața bisericească, tipărește predici model, oferă cititorilor o bogată vitrină a celor mai noi și mai bune cărți teologice române și streine, informează exact despre evenimentele bisericești, naționale și culturale și dă răspunsuri competente la toate nedumeririle pe cari le stârnesc unele probleme de practică bisericească.*

„*Revista Teologică*“ apare în condiții tehnice ireproșabile și cu o regularitate pilduitoare.

gurării *Academiei comerciale române*, ca al doilea așezământ de învățământ superior în capitala Daciei superioare. Nu mă îndoiesc că aceasta a fost una din cele mai înalte bucurii ale rodniciei sale activități școlare. Dar era și o biruință a însăși conștiinței românești, care căuta să-și legitimizeze și prin această faptă de cultură stăpânirea politică definitivă pe plaiurile atâta vreme înstrăinate.

Nu era decât logic după această prefață elocventă ca *Aurel Ciortea* să ia conducerea directă a *Academiei comerciale*, fapt care s'a produs în 1921 după numirea lui ca profesor titular. Tot atunci i-a venit — pentru scurt timp ce-i drept — și înalta cinste din partea Ministerului central de a fi fost așezat la *cârma generală* a Instrucțiunii publice din Ardeal și Banat. Era suprea distincție, ce-o primea de sigur nu în urma unor solicitări ambițioase sau pe căile suspecte ale clanului politic, ci în virtutea excelenței reputații didactice, câștigată prin cinste și muncă neodihnită de o viață întregă.

Rămânând deci numai cu demnitatea de Rector și profesor al *Academiei comerciale*, el îi consacră cu devotament și hărnicie fără seamăn, toate energiile sale bogate. Nu anticipez un cuvânt iperbolic când afirm, că el și-a confundat propria lui existență cu aceea a *Academiei*, pe care o vroia puternică și înfloritoare. *Aurel Ciortea* întrevăzuse limpede, cu spiritul lui realist, însemnătatea acestei *Academii comerciale* pe care o definea în anul inaugurării în termenii următori: „*Naționalizarea, menținerea și dezvoltarea acestui institut în centrul*

cultural al Transilvaniei se justifică prin acel punct cardinal al programei politice economice a Statului nostru, prin care se accentuează *industrializarea rațională* în viitor a acestei provincii. Calitatea și cantitatea unora din bogățiile ei naturale, lemn, fier, cărbune, cereale și metan o predestinează pentru acest rol deosebit, ce va trebui să-l aibă opera de consolidare și prosperare progresivă a Statului. În mod firesc e deci îndreptățită și chiar îndatorată această provincie să-și poată pregăti factorii necesari pentru comercializarea produselor ei. Apariția în număr crescând în timpul din urmă a atâtor institute financiare și stabilimente industriale în centrele, plaiurile și codrii acestei provincii este semnul cel mai justificat și garanția morală cea mai bună pentru existența și menținerea acestei *Academii de comerț și industrie din Cluj*“ (cf. Darea de seamă pe anii 1920/21 p. 16).

V.

Perfect conștient deci de ce trebuie să facă, *Aurel Ciortea* trece la acțiune bărbătească. E ușor de imaginat ce însemna organizarea unei noi instituții universitare, în lipsa condițiilor prielnice de atunci. El ia ca model *Academia comercială din București*, adaptând regulamentul și programa ei analitică la nevoile noastre, sporește anii de studii dela doi la trei, și dă precădere elevilor cu școala comercială față de liceiști favorizați în epoca maghiară. Înființează un cămin, obține burse dela întreprinderile noastre financiare și industriale, strânge fonduri pentru bibliotecă, laboratoare și excursii.

Problema cea grea era însă *recrutarea profesorilor*. Anul întâi îl deschide numai cu un singur profesor propriu în persoana lui, și alți 11 suplinitori aproape toți dela *Universitatea locală*. În al doilea an are deja șase profesori proprii și 18 suplinitori, ca treptat să ajungă, prin stăruințe perseverente, la complectarea catedrelor cu forțe bine cunoscute în viața culturală a Transilvaniei. Selecțiunea aceasta atentă era una din grijile lui principale, deoarece știa că numai cu *profesori de elită* poate asigura dezvoltarea *Academiei* și prestigiul ei necesar într'un centru universitar. Ne-o spune însuși în darea de seamă despre al 8-lea an de Rectorat, unde face un scurt bilanț al realizărilor sale, zicând: „*Progresul acestei Academii este incontestabil și el se manifestă în două direcțiuni, una didactică și alta politică, de oparte avem nivelul științific mai ridicat (față de Academia ungurească) al acestei școli românești, progres obținut prin instituirea anului al treilea de studii, prin bifurcarea lui în cele două secțiuni: bancară și industrială, prin instituirea seminarului pedagogic pentru pregătirea viitorilor profesori de școli comerciale, și mai presus de toate prin separarea corpului didactic de cel a școlii comerciale și prin selecționarea lui din intelectuali cu pregătire științifică superioară și probată*“ (cf. Darea de seamă a *Academiei* pe 1927/28 p. 47).

(Va urma)

I. Mateiu.

Cetiți și răspândiți „*Viața Ilustrată*“

Tuturor celor ce o vor abona dela 1 Ianuarie 1940, „Revista Teologică“ le oferă în dar un volum de predici antisectare, în afară de alte surprize pe cari le pregătește abonaților ei, din prilejul intrării în al 30-lea an de apariție regulată.

Abonamentul anual, de Lei 260, urmează a se trimite până la 1 Ianuarie 1940 cel mai târziu, la adresa: Administrația „Revista Teologică“, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 24—28.

O eroare istorică. O redacție de gazetă vorbește cu ironie despre „greșeli de tipar“ la alții, ca în schimb să se complacă ea însăși în adevărate erori istorice. Comentând un articol despre misiunea noii episcopii ortodoxe a Timișoarei, pretinde că ea trebuie să împiedice procesul de sârbizare a Românilor bănățeni, rol ce l-ar fi îndeplinit până acum Episcopia gr.-catolică din Lugoj. Dar este știut că această episcopie a luat ființă abia la 1853 nu pentru combaterea sârbismului, ci pentru cucerirea Banatului românesc la catolicism. Este ridicol să se vorbească de sârbizarea Românilor tocmai în vremea lui Șaguna, care a izbutit să scuture jugul ierarhiei din Carloviț și să strângă pe toți Români sub o mitropolie națională.

Daruri de miliarde în Anglia. Ministrul sănătății a anunțat în Camera Comunelor că lordul Nuffield, cunoscutul magnat al industriei de automobile a donat un milion și un sfert de lire sterline, în scopul de a se creia fonduri pentru întreținerea spitalelor în provincie. Totalul darurilor făcute de lordul Nuffield se cifrează până acum la 16 milioane lire sterline, deci la peste 16 miliarde Lei. Un asemenea mecenat cu suflet mare merită pe deplin recunoștința patriei sale amenințate.

† **Mircea Spânul.** În ziua de 1 Decembrie c., a încetat din viață tânărul de 28 ani Mircea Spânul, student în a. IV. la facultatea teologică din Cernăuți. Defunctul este fiul preotului nostru din comuna Coșna, jud. Năsăud. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Burse pentru studenți. Comitetul central al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“ publică concurs pentru următoarele burse vacante pe anul școlar 1939/40:

Pentru 4 burse à lei 7000 anual din Fundațiunea „Bădilă Moldovan“, pe seama studenților români ai Facultăților Universitare din Cluj, cari vor fi adăpostiți într'unul din căminele studenților universitari din Cluj. Reflectanții la aceste burse vor avea să înainteze până la 25 Decembrie a. c. comitetului central al „Asociației“, str. Șaguna Nr. 6, împreună cu cererea, următoarele acte: 1. Certificat despre notele obținute la sfârșitul anului școlar 1938/39; 2. Certificat despre situația materială a părinților; 3. Certificat despre înscrierea și frecventarea cursurilor în anul școlar 1939/40; 4. Certificat de naștere; 5. Dovadă că nu beneficiază de

bursă sau ajutor dela Universitate. La încheierea fiecărui an școlar bursierii vor avea să-și justifice, cu certificate școlare, nota obținută în anul școlar expirat, în caz contrar bursa se va declara vacantă fără altă provocare.

Congresul Bisericii unitariene. După adunările generale ale Bisericii maghiare catolice și reformate din Ardeal, a urmat Dumineca trecută și congresul Bisericii unitariene. E de notat faptul unic, că Episcopiei din Cluj, îi aparțin nu numai unitarieni din Ardeal, ci din lumea întreagă, fiindcă nu mai există nicăieri o a doua episcopie similară. De aceea la congres au fost delegați și peste oceane. Admiterea unei asemenea organizațiuni este o nouă dovadă a toleranței statului român față de minorități. În cuvântarea sa Bela Vargha a arătat, că în școlile unitariene merg numai 19 la sută din elevii lor, pe când ceilalți frecventează școlile de stat sau alte școli minoritare. Deci și aici populația preferă școala statului, cu toate că școlile unitariene primesc subvenție din bugetul țării.

O iluzie nejustificată. Într'un foileton al ziarului „Tribuna“ din Cluj, pâr. preot Ilie Dăianu vorbind despre canonicul Augustin Bunea, dela a cărui moarte s'au împlinit 30 ani, spune că dacă ar fi putut apuca ziua de 1 Decembrie 1918, poate că unirea noastră ar fi fost de mult consolidată pe toate țărmurile, poate el ar fi ajuns Patriarhul tuturor Românilor. Nouă ni se pare că aceasta este o simplă iluzie, căci pe cât de mare român a fost regretatul canonic de Blaj, tot pe atât de neînduplecat catolic era. O dovedesc scrierile lui istorice, în care ortodoxia este maltratată cu violență fără păreche. Iar „uniri catolice“ într'o țară ortodoxă suut cu nepuțință de conceput.

O rezistență eroică. Războiul deslănțuit în nordul Europei pune în evidență calitățile uimitoare nebanuite ale poporului finlandez, care abia numără ceva peste 3 milioane față de 180 milioane ale Rusiei. Armata rezistă uimitor în fața atacurilor masive ale adversarului, cărui i-au pricinuit pierderi însemnate. Se afirmă, că până acum finlandezii ar fi distrus 60 de avioane, au făcut 17,000 prizonieri și au scufundat câteva vase de război. Din Moscova se desmint aceste știri. Finlanda a decretat serviciul militar obligator și pentru femeile dela 20—60 ani.

BIBLIOGRAFIE

Arhierul Emilian Antal Târgovișteanu: „Indreptar pentru candidații cari vin la hirotonie“. București 1939, 16 pagini. Prețul 10 Lei.

Broșura aceasta, scrisă încă pe când autorul ei era revizor al eparhiei noastre, dă într'o formă limpede și sumară toate îndrumările de care au nevoie tinerii teologi, cari vreau să primească taina sfântă a preoției. Sunt sfaturi așa de utile, încât nici unul din cei interesați nu se poate dispensa de cunoașterea lor. De aceea le-o recomandăm spre citire încă de pe băncile Academiei teologice.

Ar fi de dorit ca ei să aibă la îndemână, tot într'o formă succintă, și o broșură care să cuprindă programul minimal repartizat pe un orar săptămânal al activității pastorale, ce au s'o desfășoare în parohia unde se duc să duhovnicească.

A apărut Nr. 12 pe Decembrie 1939 al revistei „Viața Ilustrată“ de sub direcția P. S. Episcop Nicolae Colan, cu următorul sumar:

Grigorie T. Marcu: Știința în serviciul răului; Pr. Teodor Ciceu: Mărturisire (poezii); Dr. G. L. Munteanu: Un Crăciun de tristețe; Emil Zegreanu: Mi-e sufletul o carte și Cântec pentru Lerui Ler (poezii); I. V. Spiridon: Rugă pentru întoarcere în vreme și Psalm (poezii); Const. Goran: Rugăciune de Crăciun (poezie); D. E. Nicoară: 1 Dechemvrie; Pr. Florea Mureșanu: Un Crăciun pribeag; Varvara Crucin: Mihail, pantofarul; Gh. Noveanu: Cântec mic (poezie); Ilie Mănițiu: Haiducie și eroism; Alex. Petöfi: Flăcăul drumet (poezie) trad. de Ax. Banciu; Med. Lt.-col. Dr. Od. Apostol: Din istoricul „Cruții Roșii“; Eugenia Mureșanu: Moș Crăciun; Prof. I. T., Pr. N. Belea și Coriolan Petran: Cronica literară: Supremația credinței pure în viața sufletească și socială. „Carol II“, din culmea unui deceniu de glorioasă domnie. Unbekanntes Italien (Italia necunoscută). Gr. T. M.: Cronică internă: Noul guvern Tătărescu. Primirea solemnă a Măriei Sale Marelui Voevod Mihail în Senatul României. Alegerile de Mitropolii. Serbările dela Cluj. - Gr. T. M.: Cronică externă: Pentru pace. Atentatul dela München. Războiul pe uscat și pe apă. Negocierile ruso-finlandeze. Războiul ruso-finlandez. Viața veselă și numeroase ilustrații.

A apărut „Revista Teologică“ Nr. 12 pe luna Decembrie 1939 de sub patronajul I. P. S. Mitropolit Nicolae, redactor fiind prof. Dr. Gr. T. Marcu, cu următorul sumar:

Prot. Dr. Dumitru Stăniloae: Credință și logică; Preot D. Veștemean: Probleme ecumenice; Prof. Dr. Nicolae Neaga: Ecclesiastul (scurte note explicative); Ștefan Tascian: Marelui Șaguna (versuri); Dr. Adina C. Iliescu: Afiinduni: Câteva observații pe marginea unui congres al liberucugătorilor; Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Ioan Bunea și Preot Aurel Radu: Mișcarea literară: Un vlădică român năpăstuit la 1638. Cine putea fi el? Filosofia morală. Impăratul Iustinian I și ereziile. Doctorul Ioan Piuariu-Molnar; Gr. T. M.: Cronica. Gr. T. M.: Note și informații.

Recomandăm tuturor preoților excelenta revistă sibiană.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.
Nr. 7483/1939.

Ordin circular
către toate oficiile protop. și parohiale
Sfântul Sinod, fiind sesizat de faptul, că unii preoți cari activează în străjerie, poartă basca albă străjerescă până și la diferitele servicii religioase străjeresti, în ședința sa dela 29 Noemvrie 1939, a luat următoarea hotărâre:

„Toți preoții au îndatorirea să-și păstreze costumul reglementar preoțesc, nefiindu-le îngăduit să se abată de la acesta“.

C. preoțime e îndrumată să respecte întocmai această decisiune a Sfântului Sinod.

Cluj, la 9 Decembrie 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 7475/1939.

Comunicat.

În cursul anilor trecuți am apelat la parohiile noastre să ne dăruiască utilitățile bisericesti, cărți, odăjdii, potire etc. ca să ajutăm parohiile sărace și cele nou înființate. Am primit danii dela multe parohii pe cari le-am distribuit. Având în vedere că mai avem nevoie de asemenea danii, facem din nou apel la parohiile noastre ca să cedeze din plusul pe care îl au, utilitățile bisericesti de cari se pot dispensa, ca să putem da și parohiilor sărace, cari n'au posibilitatea să și le cumpere. Daniile se vor înregistra și se vor publica în gazeta noastră oficială.

Cluj, la 7 Decembrie 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 7419/1939.

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea posturilor de preoți în termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

1. Sângeorgiul de Murăș în protopopiatul Târgu-Murăș.
2. Geoagiul de sus I. în protopopiatul Aiud.

Complectarea acestor posturi se va face prin numire sau transferare din partea Consiliului eparhial, conform art. 144 din legea de organizare bisericescă.

Cererile însoțite de documentele prescrise se vor înainta în termenul deschis Consiliului eparhial.

Cluj, la 5 Decembrie 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 736/1939.

(39) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Lunca, protopopiatul Lupșa, devenită vacantă prin transferare, să publică concurs cu termen de 20 zile, socotite dela prima publicare în „Renașterea“.

Preotul beneficiază de următoarele venituri din parohie:

1. Salar dela Stat conform calificăției.
2. Casă parohială cu toate depindețele necesare.
3. Cimitirul plantat cu pomi fructiferi, în întindere de 1 și jum. jugăr.
4. Sesiune parohială 6 jug. 484 stg. fânaș și arător.
5. Câte o jumătate litră grâu sau porumb dela fiecare familie.
6. Stola obișnuită.

Candidații își vor înainta în termenul fixat cererea și actele reglementare Ven. Consiliu eparhial, putându-se apoi prezenta, cu avizul prealabil al acestui Oficiu, în parohie, pentru a face cunoștință cu enoriașii.

Băia-de-Arieș, la 22 Nov. 1939.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial din Lunca.

Vasile Șpan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.